

UTM
UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA

Jabatan
Perpustakaan

Laporan Tahunan 2023

Seksyen Koleksi Khas & Repositori

Bahagian Ilmu Pengetahuan Institusi
Jabatan Perpustakaan UTM

Sidang Pengarang

PENASIHAT

Haslina Othman
Syahranah Ahmad Raqi

PENGARANG/ PENYUNTING

Junaidah Abdullah
Haslina Hussin
Muhammad Hazim Yusof

HUBUNGI KAMI

07-551 0322
mhazim@utm.my
library.utm.my/skr
Seksyen Koleksi Khas & Repositori,
Bahagian Ilmu Pengetahuan Institusi,
Jabatan Perpustakaan,
Universiti Teknologi Malaysia

SEKSYEN KOLEKSI KHAS & REPOSITORI

Ketua Bahagian: Haslina Othman
Ketua Seksyen: Mohd Fuad Mohamed Yusof

UNIT PEMBANGUNAN KOLEKSI KHAS

Pustakawan: Junaidah Abdullah

Staf Sokongan:

Zul Izuan Hanafiah
Murad Mokhtar
Faizal Fadzil
Norizan Yunus
Herda Liyana Mustafa
Nurfarain Daud

UNIT PENGURUSAN KOLEKSI KHAS

Pustakawan: Junaidah Abdullah

Staf Sokongan:

Azrulnizam Zainal
Fadzleena Siam

UNIT REPOSITORI & DOKUMEN DIGITAL

Pustakawan: Haslina Hussin

Staf Sokongan:

Nurnisa Sabrina Mohd. Muhadir
Widya Wahid
Narimah Nawil
Yanti Mohd. Shah
Fahmi Moksen @ Mohd. Hussin
Nurul Shafika Hassan
Zulraizam Shamsudin

Isi Kandungan

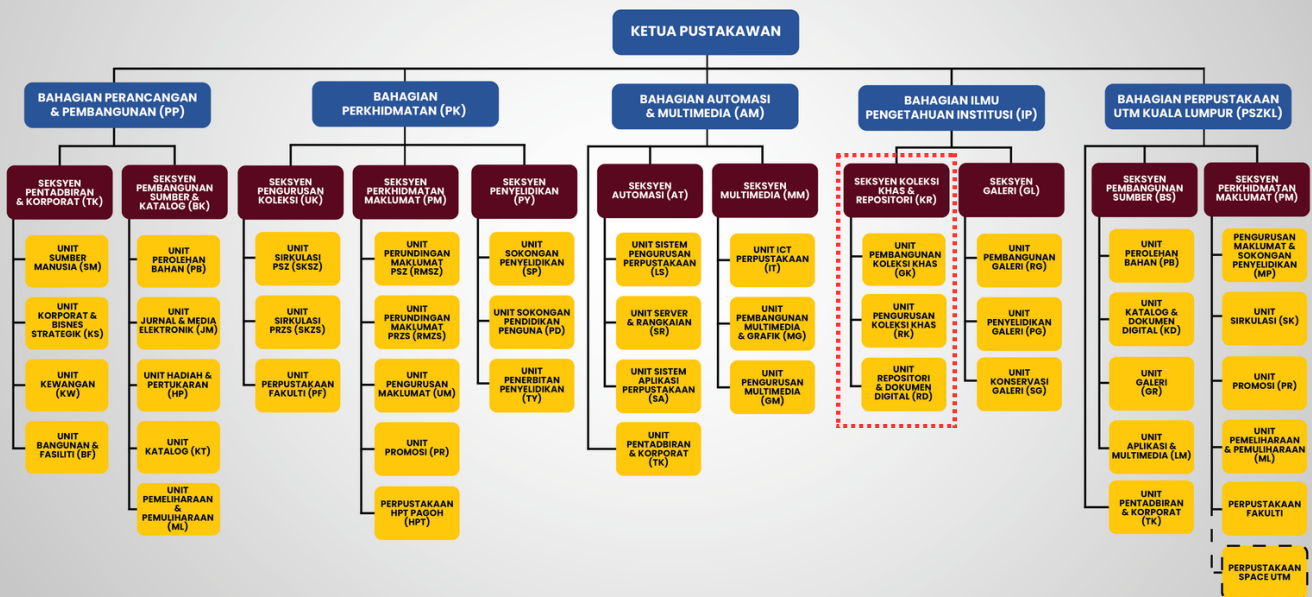
Sidang Pengarang	1
Isi Kandungan	2
Carta Organisasi Jabatan Perpustakaan UTM	3
Seksyen Koleksi Khas & Repositori	4
Unit Pembangunan Koleksi Khas	5
Perolehan Bahan Koleksi Khas	6
Penambahbaikan Proses Perolehan	8
Pengkatalogan Bahan Koleksi Khas	9
Aktiviti Berkaitan Proses Kerja Kawalan Rekod	10
Bibliografi dan Pengkatalogan	
Unit Pengurusan Koleksi Khas	11
Perkhidmatan	12
Penambahbaikan Perkhidmatan	13
Unit Repositori & Dokumen Digital	14
Capaian kepada UTM-IR	15
Ranking Web of Repositories	16
UTM-IR	18
UTM-DMS	25
UTM-RDM	34
Kesimpulan	39

Carta Organisasi

Jabatan Perpustakaan UTM

CARTA ORGANISASI JABATAN PERPUSTAKAAN UTM

Tarikh kuatkuasa: 1 Jun 2022
Tarikh kemaskini: 11 Julai 2023

Seksyen Koleksi Khas & Repositori

Seksyen Koleksi Khas & Repositori (SKR) di bawah Bahagian Ilmu Pengetahuan Institusi (BIP) telah dibangunkan pada Julai 2014 selaras dengan penstrukturan semula carta organisasi Perpustakaan UTM. Seksyen ini terbahagi kepada tiga (3) unit iaitu Unit Pembangunan Koleksi Khas (UGK), Unit Pengurusan Koleksi Khas (URK) dan juga Unit Repositori & Dokumen Digital (URD).

Objektif

- Membangun bahan koleksi khas UTM seperti hasil karya, penerbitan oleh warga UTM atau mengenai UTM bagi tujuan pemeliharaan khazanah UTM untuk kajian dan rujukan.
- Menyedia akses kepada Koleksi Khas UTM di dalam bentuk digital. Membangun dan memantapkan koleksi digital perpustakaan.
- Mengurus pembangunan UTM-IR dan aktiviti berkaitan dengannya.
- Membantu mengurus pembangunan dan bengkel metadata Research Data Management (RDM) universiti.

Fungsi

- Membangun serta mengurus bahan Koleksi Khas UTM.
- Memproses, mengkatalog, mengklas dan menyelenggara rekod bibliografik bahan Koleksi Khas UTM.
- Pemprosesan bahan Koleksi Khas UTM dalam bentuk digital bagi menyokong tujuan pembelajaran, pengajaran, penyelidikan dan perundingan di dalam perkhidmatan perpustakaan.
- Pendepositan bahan digital UTM ke Sistem Pengurusan Dokumen (DMS) serta penyelenggaraan rekod berkaitan.
- Pemprosesan, pendepositan dan pengelasan bahan UTM-IR untuk akses terbuka serta penyelenggaraan rekod UTM-IR.
- Membantu dalam pengurusan pendepositan bahan dan metadata Research Data Management (RDM) universiti.

Unit Pembangunan Koleksi Khas

Perolehan Bahan Koleksi Khas

Jumlah keseluruhan penerimaan bahan koleksi khas sepanjang tahun 2023 adalah sebanyak 2,291 judul dengan jumlah naskhah sebanyak 2,570. Statistik penerimaan menunjukkan penurunan yang banyak. Analisa mendapati penurunan ketara berlapuk pada penerimaan bahan CP arkib yang kebanyakannya mengandungi laporan kertas Projek Sarjana Muda (PSM) dan tesis sarjana dan doktor falsafah memandangkan pihak Perpustakaan mula mengaplikasikan amalan penghantaran bahan softcopy di dalam bentuk digital (fail pdf).

TAHUN	JUMLAH PENERIMAAN (JUDUL)	%	JUMLAH PENERIMAAN (NASKHAH)	%
2022	3,664		3,989	
2023	2,291		2,570	
		37.5 %		35.6%

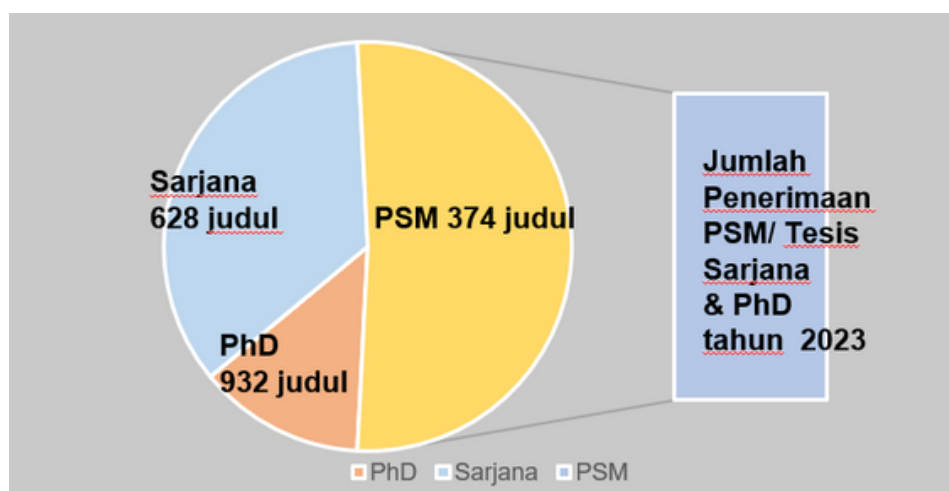
Rajah 1 : Perbandingan Jumlah Penerimaan Bahan Koleksi Khas Tahun 2022 dan 2023

Bahan koleksi khas yang diterima meliputi tesis doktor falsafah dan sarjana, kertas projek sarjana muda, buku terbitan Penerbit UTM Press, buku terbitan fakulti/ jabatan di dalam UTM, buku terbitan penerbit luar, buku panduan, buletin, laporan, cakera padat, kertas soalan peperiksaan dan sijil. Jumlah penerimaan mengikut jenis bahan adalah seperti dalam Rajah 2.

	Buku Arkib	172 judul 448 naskhah
	CP Arkib	375 judul 375 naskhah
	Terbitan Bersiri	182 judul 185 naskhah
	Sijil	1 judul 1 naskhah
	PSM	Teks 6 judul, pdf 368 judul
	Sarjana	Teks 164, CP 131 judul, pdf 333 judul
	PhD	Teks 299 judul, CP 242 judul, pdf 391 judul

Rajah 2 : Jumlah Penerimaan Bahan Mengikut Jenis Bagi Tahun 2023

Sepanjang tahun 2023, sebanyak 1,934 judul/ naskhah tesis dan kertas projek sarjana muda telah diterima dengan pecahan 932 judul tesis doktor falsafah, 628 judul tesis sarjana dan 374 judul kertas projek sarjana muda seperti mana ditunjukkan pada Rajah 3.

Rajah 3 : Jumlah Penerimaan Tesis Bercetak, CP dan Pdf Bagi Tahun 2023

Dengan penerimaan 2,291 judul dan 2,570 naskhah bahan koleksi khas pada tahun 2023, telah menjadikan jumlah kumulatif penerimaan bahan koleksi khas sehingga Disember 2023 adalah sebanyak 60,426 judul dan 185,307 naskhah seperti mana ditunjukkan pada Rajah 4.

BAHAN	2020				2021				2022				2023			
	Jumlah Penerimaan Tahun 2020		Kumulatif 2013-2020		Jumlah Penerimaan Tahun 2021		Kumulatif 2013-2021		Jumlah Penerimaan Tahun 2022		Kumulatif 2013-2022		Jumlah Penerimaan Tahun 2023		Kumulatif 2013-2023	
	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N	J	N
Koleksi Khas Am (Buku)	98	209	3,788	33,611	94	261	3,882	33,872	127	400	4,009	34,272	172	448	4,181	34,720
Koleksi Khas Am (Makalah)	-	-	265	3,549	-	-	265	3,549	-	-	265	3,549	-	-	265	3,549
Kertas Projek Sarjana Muda	424	424	10,020	61,532	-	-	10,020	61,532	76	76	10,096	61,608	374	374	10,470	61,982
Tesis (Sarjana & Doktor Falsafah)	414	414	14,912	21,879	666	666	15,578	22,545	1,099	1,099	16,677	23,644	1,187	1,187	17,864	24,831
Koleksi Khas (Bersin)	182	189	725	1,388	186	192	911	1,580	56	68	967	1,648	182	185	1,149	1,833
Lukisan Teknik	-	-	27	5,511	-	-	27	5,511	-	-	27	5,511	-	-	27	5,511
Cakera Padat (Koleksi Khas)	1,009	1,175	21,331	34,244	1,743	2,117	23,074	36,361	2,295	2,335	25,369	38,696	375	375	25,744	39,071
Sijil	4	4	36	80	3	3	39	83	11	11	50	94	1	1	51	95
Poster	-	-	36	36	-	-	36	36	-	-	36	36	-	-	36	36
Rekod arkib	-	-	-	-	45	45	45	45	-	-	45	45	-	-	45	45
Fotograf	-	-	11	13,051	-	-	11	13,051	-	-	11	13,051	-	-	11	13,051
Keratan Akhbar (Koleksi Khas)	-	-	583	583	-	-	583	583	-	-	583	583	-	-	583	583
JUMLAH KESELURUHAN BAHAN	2,131	2,415	51,734	175,464	2,737	3,284	54,471	178,748	3,664	3,989	58,135	182,737	2,291	2,570	60,426	185,307

Rajah 4 : Jumlah Kumulatif Penerimaan Bahan Koleksi Khas Sehingga Tahun 2023

Penambahbaikan Proses Perolehan

Institutional Knowledge Library Acquisition System (IKLAS) yang dirancang pembangunannya mulai tahun 2021 telah memulakan latihan pertama untuk pengguna di Fakulti Komputeran pada 28 Disember 2022. IKLAS dibangunkan secara dalaman menggunakan freeware Dspace oleh kumpulan staf Seksyen Automasi perpustakaan boleh diakses melalui pautan iklas.utm.my. Ia merupakan satu platform penghantaran bahan penerbitan digital universiti ke perpustakaan dan telah digunakan sepenuhnya mulai tahun 2023 hingga kini dengan mencatatkan penerimaan bahan sebanyak 1,134 judul sepanjang tahun 2023. Rujuk Rajah 5.

TESIS					
BULAN	FAKULTI	PHD	MASTER	DEGREE	JUMLAH
JAN	MJIT		38		38
FEB	MJIT	31			31
MAC	FTIR	40	9		49
APRIL					
MEI	FKE		40		40
JUN					
JULAI	FSSH		11		11
	FS		15		15
	FKM		30		30
	FC	34			34
OGOS	FKM	2			2
	FC		16		16
SEPT	FKM	211	10	352	573
	FKE		58		58
OKT	FSSH	19	4		23
	FS	12	34		46
	FKM	7	4		11
	FKE		7		7
	FC		15		15
NOV	FS	7	10		17
	FC		1		1
DIS					
JUMLAH					1017

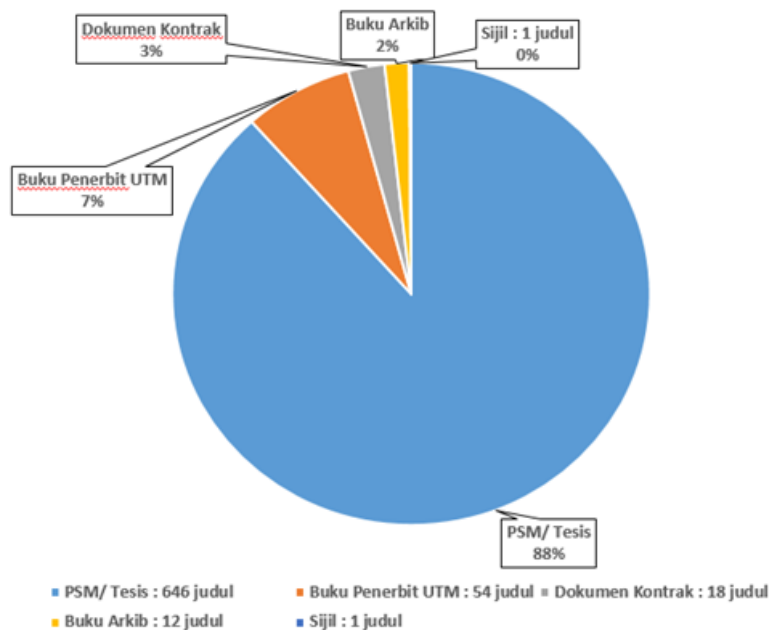
EXAM PAPER		
BULAN	FAKULTI	JUMLAH
JAN		
FEB		
MAC		
APRIL		
MEI		
JUN		
JULAI		
OGOS	FKA	38
	FAB	78
SEPT		
OKT		
NOV	FKA	1
DIS		
JUMLAH		117

JUMLAH KESELURUHAN : 1134 JUDUL

Rajah 5 : Jumlah Penerimaan Bahan Koleksi Khas Melalui IKLAS Bagi Tahun 2023

Pengkatalogan Bahan Koleksi Khas

Bagi tahun 2023, sebanyak 731 bahan baharu terima di Unit Pembangunan Koleksi Khas telah dikatalog melibatkan bahan seperti buku Penerbit UTM Press, buku arkib UTM, dokumen kontrak, sijil, PSM dan tesis seperti mana ditunjukkan pada Rajah 6.

Rajah 6 : Jumlah Pengkatalogan Bahan Koleksi Khas Semasa Tahun 2023

Projek Pengkatalogan Tesis Backlog kekal dilaksanakan pada tahun 2023 dengan penglibatan dua Pustakawan SBK dan seorang Pustakawan SKR berbanding empat Pustakawan SBK dan seorang Pustakawan SKR sebelum ini. Walaupun hanya tiga Pustakawan terlibat, jumlah tesis backlog yang dikatalog telah meningkat sebanyak 218% dari 331 judul kepada 1,052 judul. Hasil semakan mendapati peningkatan disebabkan pihak SBK kekurangan bahan untuk dikatalog pada tahun 2023, maka tumpuan pengkatalogan adalah kepada projek ini.

BULAN																								JUMLAH	
JAN		FEB		MAC		APR		MEI		JUN		JUL		OGOS		SEPT		OKT		NOV		DIS			
SERAH	SELESAI	SERAH	SELESAI	SERAH	SELESAI	SERAH	SELESAI	SERAH	SELESAI	SERAH	SELESAI	SERAH	SELESAI	SERAH	SELESAI	SERAH	SELESAI	SERAH	SELESAI	SERAH	SELESAI	SERAH	SELESAI	SERAH	SELESAI
0	0	0	0	0	0	52	52	52	52	51	50	52	52	52	52	52	20	52	3	52	3	50	0	465	284
0	0	0	0	0	0	52	52	52	52	51	51	52	52	52	52	52	50	50	52	52	51	51	464	464	
0	0	0	0	0	0	52	52	52	52	52	26	52	35	52	52	52	52	17	52	18	52	0	468	304	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
0	0	0	0	0	0	156	156	156	156	154	127	156	139	156	156	156	124	154	70	156	73	153	51	1397	1052

Rajah 7: Jumlah Pengkatalogan Backlog Tesis Tahun 2023

Aktiviti Berkaitan Proses Kerja Kawalan Rekod Bibliografi dan Pengkatalogan

Beberapa aktiviti telah dilaksanakan pada tahun 2023 untuk melancarkan lagi proses kerja berkaitan penyediaan rekod bibliografi dan pengkatalogan seperti di bawah.

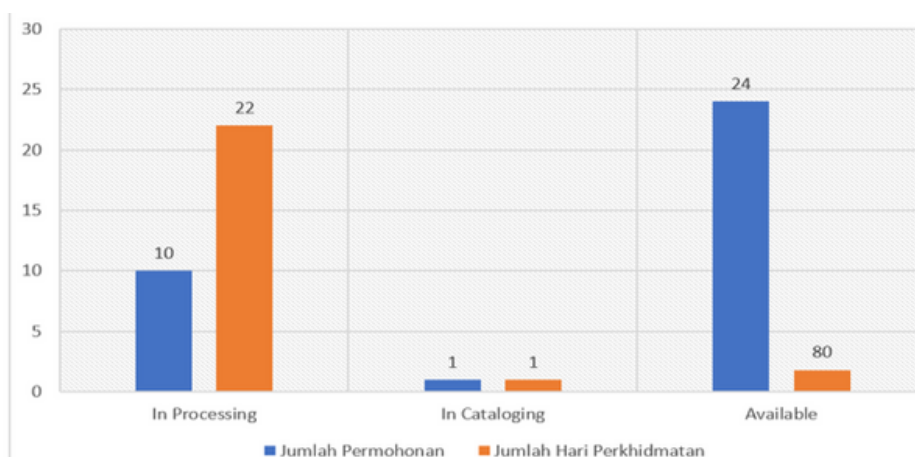
Unit Pengurusan Koleksi Khas

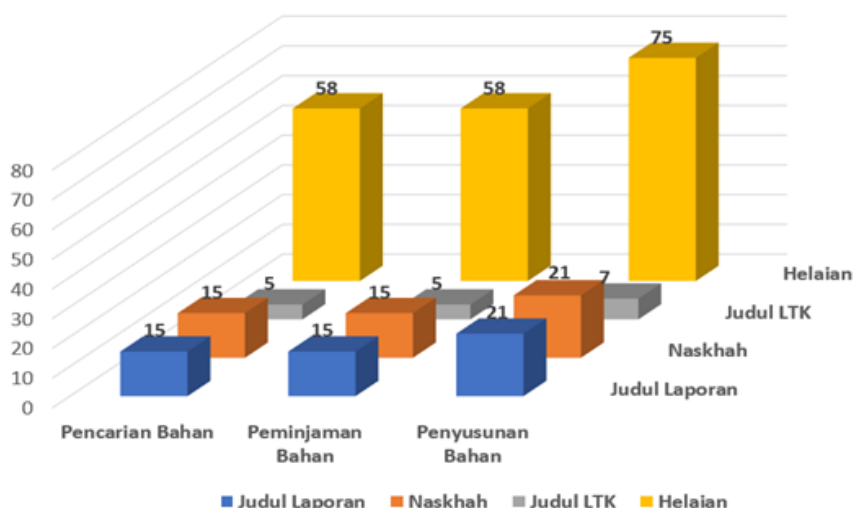
Perkhidmatan

Unit ini bertanggungjawab untuk pengurusan bahan koleksi khas perpustakaan dengan menyimpan dan memelihara bahan koleksi khas UTM untuk tujuan rujukan berterusan oleh semua peringkat pengguna dari dalam dan luar UTM. Antara bahan yang kerap dirujuk adalah koleksi tesis, buku arkib, laporan, minit mesyuarat, lukisan terukir dan fotograf. Aktiviti utama unit ini adalah mengurus permohonan bahan, pencarian bahan dan maklumat, mengurus peminjaman dan pemulangan bahan, penyusunan, baik pulih bahan serta memastikan persekitaran bilik simpanan bahan koleksi khas berada dalam keadaan kondusif termasuk aktiviti pengawalan suhu dan kelembapan.

Pada tahun 2023, terdapat 80 permohonan perkhidmatan ke Unit Pengurusan Koleksi Khas berbanding 75 pada tahun sebelumnya. Perincian permohonan bahan, permintaan rujukan dan pencarian maklumat adalah seperti rajah-rajah yang ditunjukkan.

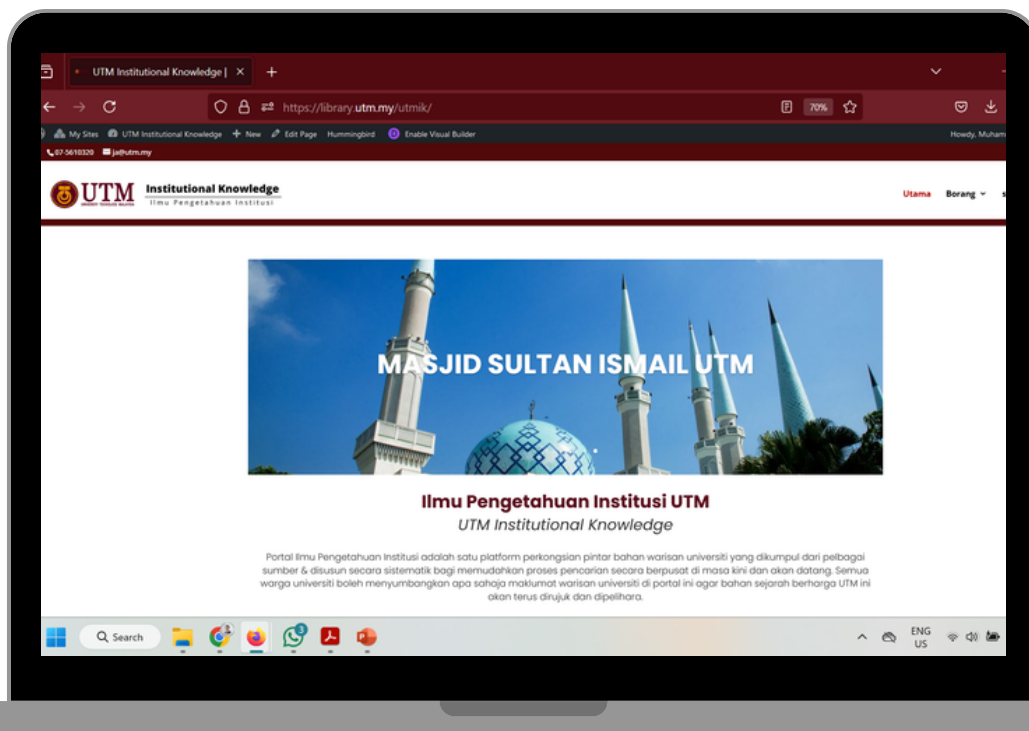
Rajah 8 : Maklumat Pengurusan Permohonan Borang PSZ 2.1 Tahun 2023

Rajah 9 : Maklumat Pengurusan Permohonan Bahan KALAM Tahun 2023

Penambahbaikan Perkhidmatan

Satu pembangunan portal yang dikenali sebagai portal Pengetahuan Institusi atau UTM-İK telah dilaksanakan pada tahun 2023. Portal ini merupakan platform perkongsian pintar bahan warisan dan maklumat universiti yang diperolehi dari pelbagai sumber dan disusun secara sistematik bagi memudahkan pencarian secara sepusat. Pada tahun 2023, 13 artikel telah dimuat naik sebagai permulaan. Portal turut memuatkan borang permohonan pencarian maklumat dan bahan koleksi khas serta pautan-pautan yang berkaitan bagi kemudahan pemohon. Portal ini terbuka kepada umum dan boleh diakses melalui pautan library.utm.my/utmik

Rajah 10 : Paparan Muka Utama Portal UTM-İK

Unit Repositori & Dokumen Digital

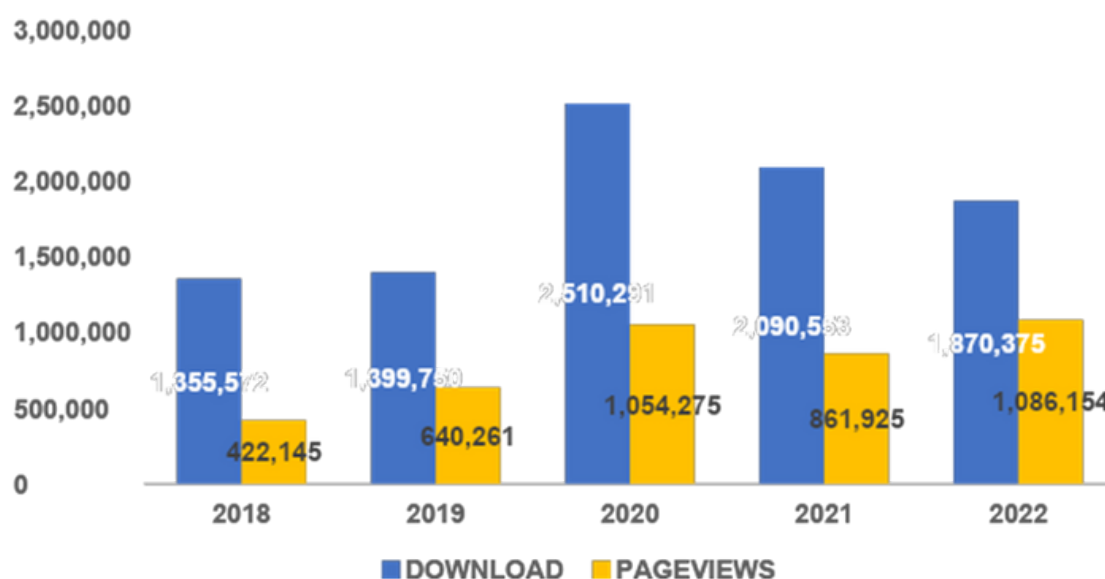

Capaian kepada UTM-IR

Data pencapaian bagi capaian kepada sistem UTM-IR oleh pengguna dari seluruh dunia telah dibuat proses semak dan imbang bagi memastikan pelaporan adalah merujuk kepada proses penjanaan yang tepat daripada sistem UTM Library Executive Information System (LIBEIS). Data menunjukkan penurunan serta peningkatan bagi aktiviti download dan pageviews yang sederhana berbanding tahun sebelumnya.

Bagi tahun 2022, kadar penurunan aktiviti download menurun sebanyak 10.5%, manakala pageviews pula mengalami peningkatan sebanyak 26.0%. Secara umumnya juga, aktiviti download telah mengalami penurunan sejak dari tahun 2021, manakala pageviews masih terus mengekalkan momentum peningkatan sejak dari tahun 2020 hingga 2022.

Perincian data berjadual adalah merujuk kepada Rajah 11 di bawah.

Rajah 11: Jumlah Download dan Pageviews Sistem UTM-IR Bagi Tempoh 5 Tahun

Ranking Web of Repositories

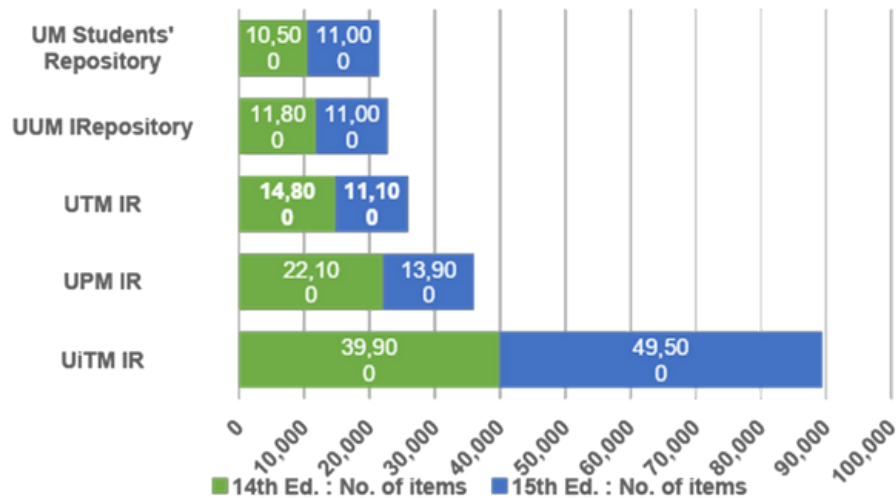
Pencapaian Ranking Web of Repositories yang telah diindeks semula oleh Google Scholar pada Jun tahun 2018 bertujuan untuk memperlihatkan transparent ranking yang diperoleh dari <https://repositories.webometrics.info/>.

Institusi Repositori UTM (UTM-IR) merupakan koleksi digital hasil intelek dan juga penyelidikan Universiti. Institusi Repositori memusatkan, mengumpul, memelihara dan mematuhi konsep mengakses koleksi akses secara terbuka bahan ilmiah yang mempamerkan segala hasil penyelidikan komuniti UTM.

Perpustakaan UTM (PUTM) bertanggungjawab dalam mengurus dan menyelenggara serta menyebarkan kandungan bahan melalui sistem UTM-IR di atas platform sumber terbuka Eprints.

Melalui portal Ranking Web of Repositories ini, data mengenai kedudukan peringkat antarabangsa dengan jumlah rekod UTM-IR yang diindeks sehingga Jun 2022 bagi edisi ke-14 telah menempatkan UTM pada kedudukan ke 343 dengan jumlah rekod sebanyak 14,800. UTM Institutional Repositories di peringkat global telah mengalami lonjakan 160 mata berbanding tahun pada tahun 2021 (503, 9,840 rekod).

Manakala di peringkat kebangsaan, UTM berada pada kedudukan ke-3, di belakang UiTM IR dan UPM IR.

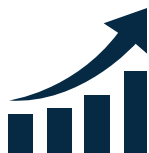
Rajah 12 : Jumlah Rekod dan Kedudukan Peringkat Global serta Kedudukan 5 Terbaik Peringkat Kebangsaan.

Bagi edisi ke-15 (Februari 2023) UTM kekal pada kedudukan ke 3 di peringkat kebangsaan, serta kekal berada di belakang UiTM IR dan UPM IR. Namun di peringkat dunia, UTM-IR turun 129 mata, berada pada kedudukan ke 472 dengan jumlah rekod sebanyak 11,100.

Perincian data berjadual adalah merujuk kepada Jadual 3.4.1 & 3.4.2 di lampiran jadual.

UTM-IR

73,813 rekod

Jumlah kumulatif rekod berstatus LIVE ARCHIVE
Peningkatan 7%

4,808 rekod

Jumlah pendepositan bahan bagi tahun 2023
Peningkatan 0.08%

Ringkasan Pencapaian UTM INSTITUTIONAL REPOSITORY

1,187,489 muat turun

Jumlah keseluruhan muat turun sepanjang tahun 2023
Penurunan 36.5%

496,596

Jumlah keseluruhan *page views* sepanjang tahun 2023
Penurunan 54.3%

2,742

Ranking Web of Repositories : Transparent
Ranking IR by Google Scholar 16th Edition (March 2024)
Penurunan 2,270 mata

UTM Institutional Repository

UTM-IR

Pencapaian Kumulatif

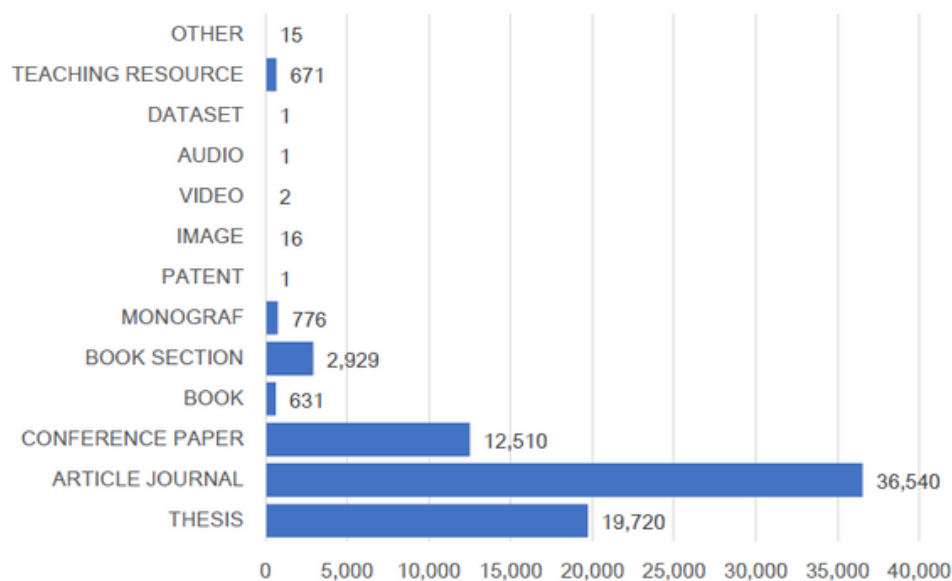
UTM Institutional Repository (UTM-IR) merupakan sistem repositori yang dibangunkan melalui platform sumber terbuka ePrints yang membenarkan akses secara terbuka kepada pelayar internet. Rekod bahan yang dideposit ke dalam sistem ini boleh mengandungi lampiran teks penuh atau sebaliknya, bergantung kepada kebenaran akses terbuka yang dibenarkan oleh pihak penerbitan bahan berkenaan.

Sehingga tahun 2023, jumlah keseluruhan koleksi bahan UTM-IR berstatus live archive adalah sebanyak 73,813 rekod yang terdiri daripada pelbagai jenis bahan. Jumlah kumulatif ini menunjukkan peningkatan sebanyak 7% dari tahun sebelumnya. Status live archive bermaksud bahan yang telah dideposit ke dalam sistem UTM-IR dan boleh diakses oleh pengguna secara dalam talian.

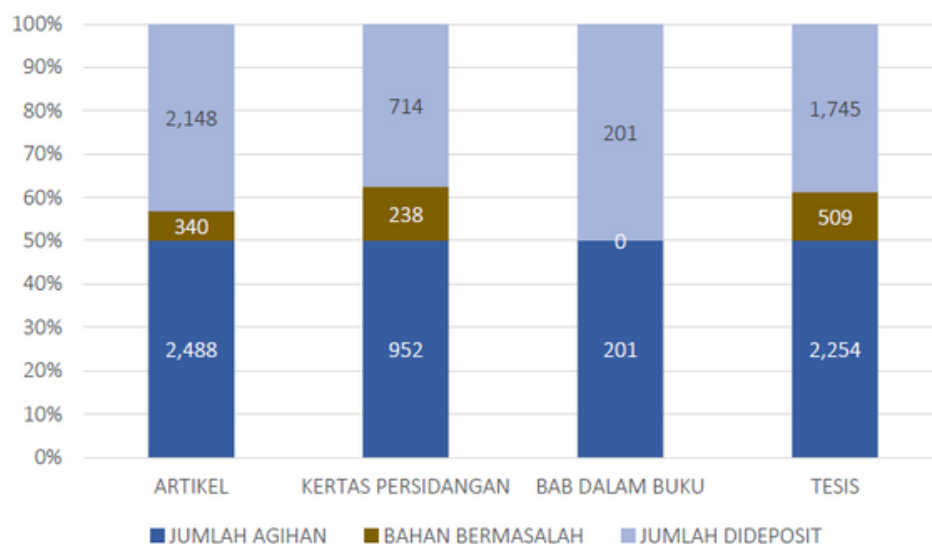
Analisa pencapaian kumulatif ini juga menunjukkan hanya terdapat empat (4) jenis bahan sahaja yang mengalami peningkatan jumlah pendepositan kumulatif, iaitu thesis, article journal, conference paper dan book section.

Sepanjang tahun 2023 juga, sejumlah 5,895 judul telah diagihkan untuk semakan tujuan semakan dan pendepositan. Daripada jumlah tersebut, hanya 1,087 judul (18.4%) telah dikenalpasti tidak sesuai untuk dideposit, berbanding tahun sebelumnya, iaitu sebanyak 55.1%. Pengecilan jurang peratus bahan yang tidak sesuai dideposit ini berjaya dikurangkan kepada 36.7%. Punca kepada ketidaksesuaian ini adalah :

- i. Pengagihan senarai bahan tesis mengandungi kategori tesis Sarjana Muda yang tidak layak untuk dideposit.
- ii. Duplikasi judul dengan rekod bahan sedia ada di dalam sistem.
- iii. Judul bahan yang disemak tiada melibatkan staf UTM sebagai penulis.

Rajah 13 : Jumlah kumulatif rekod bahan UTM-IR mengikut jenis bahan (item type)

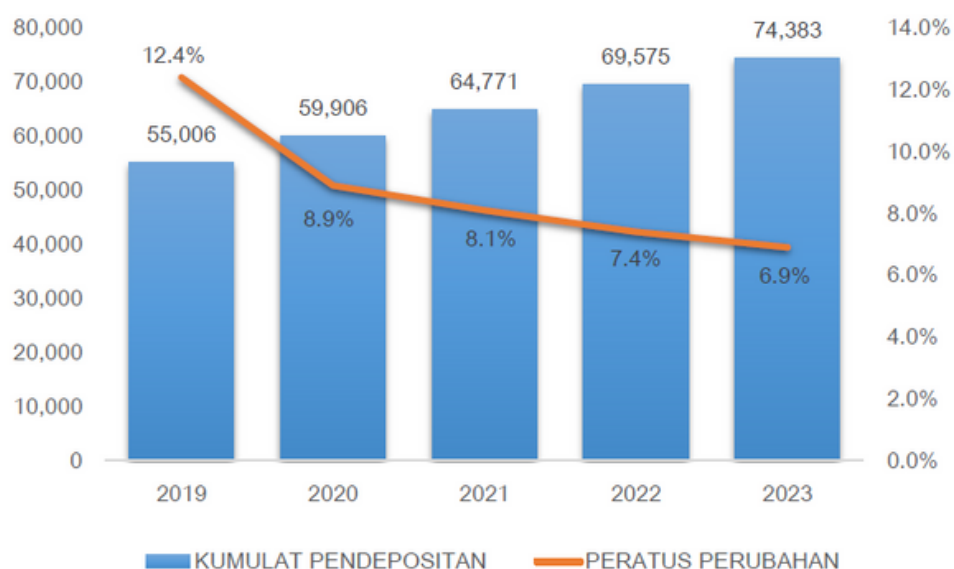
Rajah 14 : Jumlah agihan dan pendepositan bahan

Kumulatif kepada jumlah stok perpustakaan untuk sistem UTM-IR juga meningkat dengan kadar 6.9%, menjadikan jumlah keseluruhan adalah 74,383 rekod.

Terdapat perbezaan jumlah kumulatif bagi keseluruhan rekod bahan UTM-IR bagi data yang dijana melalui sistem UTM-IR berbanding data yang direkodkan secara manual untuk rekod stok perpustakaan.

Kedua-dua data ini masih dikekalkan dan direkodkan sebagai laporan pencapaian keseluruhan bagi rekod bahan UTM-IR dan akan dilaksanakan proses semak dan imbang selepas sistem ini melalui proses peralihan ke platform sistem baharu untuk mendapatkan jumlah terkini rekod secara kumulatif.

Perincian jumlah kumulatif bagi pecahan jumlah bahan mengikut jenis bahan (item type) dan stok perpustakaan adalah merujuk kepada data di Lampiran S2.

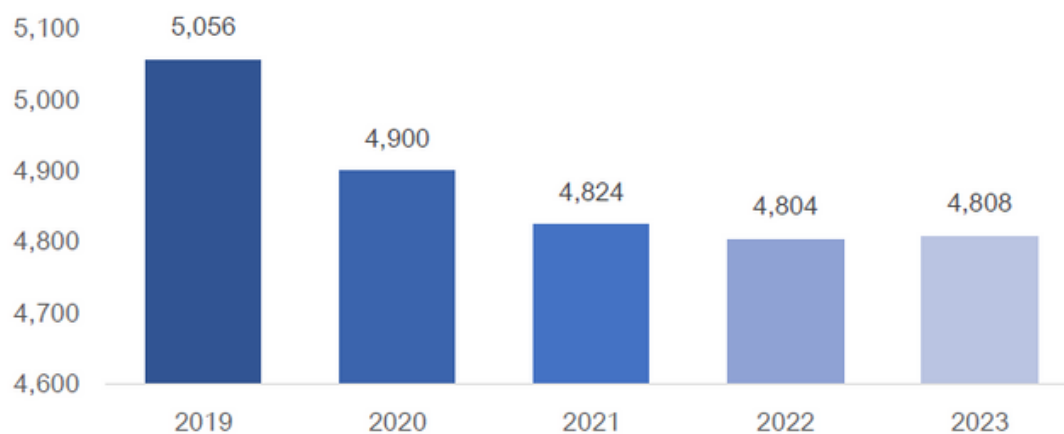
Rajah 15 : Jumlah kumulatif bahan UTM-IR bagi stok perpustakaan

Pencapaian Tahun Semasa

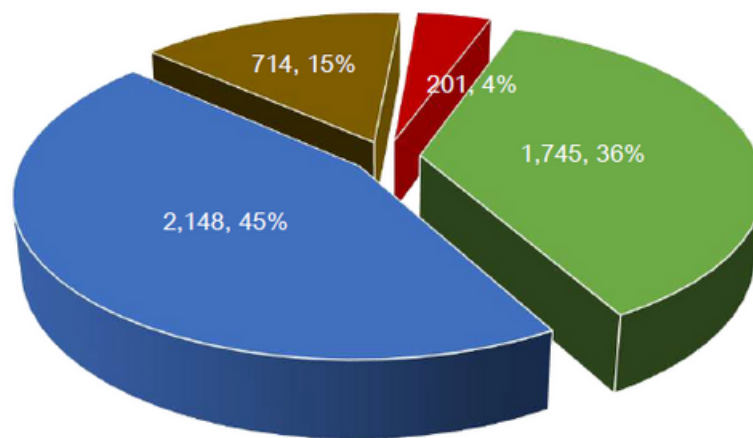
Aktiviti pendepositan bahan UTM-IR ke sistem repositori telah didokumentasikan sebagai salah satu proses kerja di dalam Prosedur Mendeposit Bahan UTM-IR : AKT(IR)/8.5.2.

Pencapaian aktiviti menginput metadata dan mendeposit fail di sistem UTM-IR bagi tahun 2023 masih kekal dengan sasaran 4,800 rekod setahun. Dengan peratus pencapaian sebanyak 100.2%, sejumlah 4,808 rekod telah berjaya dideposit ke dalam sistem ini. Pencapaian ini juga menunjukkan peningkatan yang kecil, iaitu 0.08% daripada tahun sebelumnya.

Analisa pencapaian tahunan untuk tempoh lima (5) tahun menunjukkan perkembangan yang positif meskipun melibatkan peratus peningkatan yang kecil. Jenis bahan artikel jurnal merupakan penyumbang terbesar kepada pencapaian tahun 2023, diikuti dengan bahan tesis, kertas persidangan dan bab dalam buku.

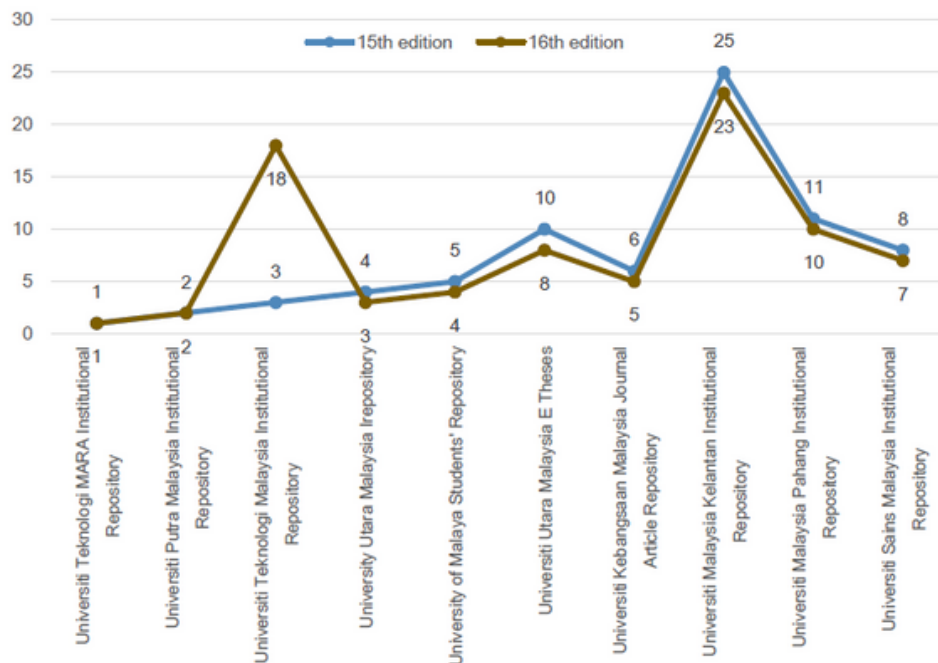

Rajah 16 : Jumlah pencapaian tahunan untuk tempoh lima (5) tahun

■ THESIS ■ ARTICLE JOURNAL ■ CONFERENCE PAPER ■ BOOK SECTION

Rajah 17 : Jumlah pencapaian tahun 2023 mengikut jenis bahan (item type)

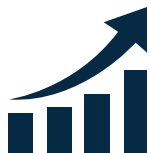

Rajah 18 : Perbandingan Kedudukan Sistem UTM-IR Berdasarkan *Transparent Ranking: Institutional Repositories by Google Scholar*.

Oleh itu, usaha pendepositan bahan di sistem UTM-IR masih dilihat sebagai inisiatif terbaik untuk perkongsian bahan yang dihasilkan oleh UTM secara terbuka yang akan mengalami penambahbaikan yang lebih drastik melalui pembangunan sistem baharu UTM-IK.

Melalui sistem UTM-IK ini juga, rekod-rekod bahan berkaitan UTM yang dideposit akan memberi format baharu dalam aspek persembahan serta struktur rekod yang lebih tersusun serta integrasi pengaksesan rekod bahan secara berpusat bagi memudahkan usaha pencarian bahan UTM melalui platform terbuka dengan kawalan kepada rekod yang lebih bersistematik.

UTM-DMS

154,113 rekod

Jumlah kumulatif pendepositan rekod sehingga 2023
Peningkatan 1.4%

5,313 rekod

Jumlah pendepositan bahan bagi tahun 2023
Peningkatan 12.6%

4,121 rekod

Jumlah pendepositan bahan oleh URD tahun 2023
Pencapaian 91.2%

Ringkasan Pencapaian

UTM DOCUMENT MANAGEMENT SYSTEM

1,548,559

Jumlah keseluruhan *page views/hits* sepanjang tahun 2023
Penurunan 0.5%

902,383

Jumlah keseluruhan *visitor/access* sepanjang tahun 2023
Penurunan 9.2%

UTM Document Management System

UTM-DMS

Ulasan Ringkasan

Pelaporan pencapaian UTM Document Management System (UTM-DMS) bagi tahun 2023 akan dirangkumkan kepada dua (2) laporan yang melibatkan pencapaian di peringkat Unit Repositori & Dokumen Digital (URD) sahaja dan secara keseluruhan yang melibatkan semua Unit dan Seksyen yang terlibat dengan pengguna platform sistem UTM-DMS untuk tujuan pendepositan bahan.

Rangkuman pelaporan ini dilaksanakan melalui dua (2) kelompok laporan ini bagi memudahkan pemahaman yang lebih jelas mengenai hasil pencapaian yang dilaporkan mengikut Unit dan secara keseluruhan disebabkan aktiviti pendepositan bahan ke sistem UTM-DMS melibatkan Unit dan Seksyen lain di PUTM.

Pencapaian Kumulatif

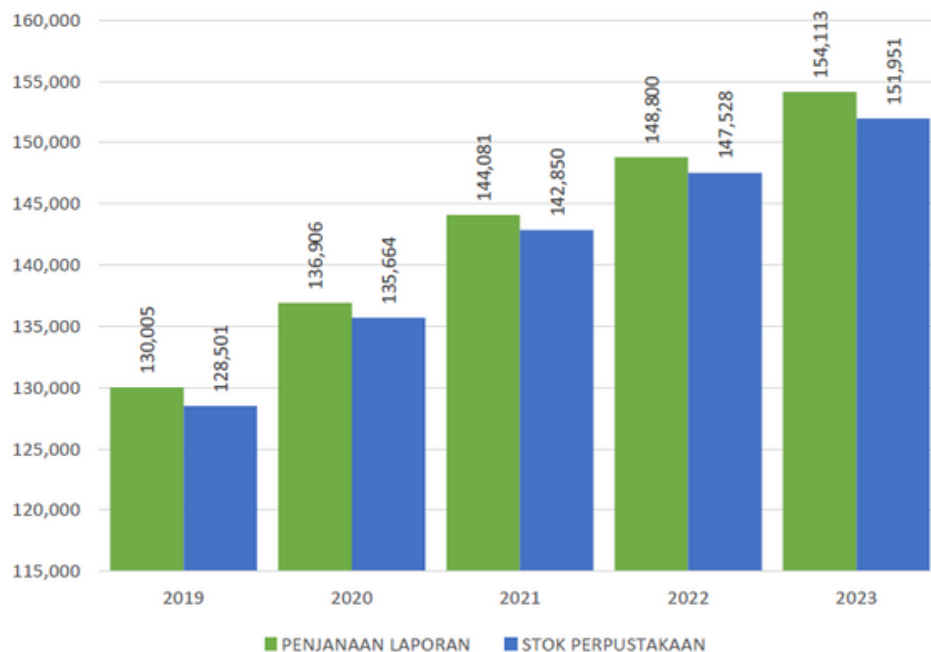
Pencapaian kumulatif merangkumi laporan bagi data yang diperoleh daripada dua (2) sumber utama yang masih dikekalkan. Namun kedua-dua data ini akan diseragamkan seawal tahun 2025 bagi menjana laporan yang lebih tepat apabila kesemua sistem repositori perpustakaan UTM diselaraskan di bawah satu (1) sistem repositori sepusat yang baharu. Justeru sebagai usaha mengekalkan sumber data sedia ada, pelaporan pencapaian kumulatif ini akan memperincikan sumber data bagi setiap laporan pencapaian yang dilaporkan bagi tahun 2023.

Secara kumulatif, jumlah bahan dari pebagai jenis bahan yang telah berjaya dideposit ke sistem UTM-DMS adalah sebanyak 154,113 rekod yang mewakili rekod daripada empat (4) laman (site) utama sistem ini. Jumlah kumulatif ini menunjukkan sumbangan yang paling tinggi bagi laman restricted, ILL, open dan preserved, di mana data ini adalah hasil daripada penjanaan daripada sistem UTM-DMS melalui modul laporan.

Manakala bagi data terkumpul yang dilaporkan bagi pencapaian jumlah kumulatif Stok Perpustakaan sehingga tahun 2023 adalah sebanyak 151,951 rekod. Jumlah ini direkodkan secara manual hasil daripada perkongsian daripada semua penyelaras modul yang menggunakan sistem UTM-DMS di bawah seliaan Pustakawan URD.

Justeru julat di antara data yang dijana melalui system dan pengumpulan data secara manual ini telah memberi impak kepada jumlah sebenar pencapaian kumulatif. Melalui pembangunan sistem repositori yang baharu dijangkakan data ini akan dapat diselaraskan semula bagi memudahkan pendokumentasian yang tepat.

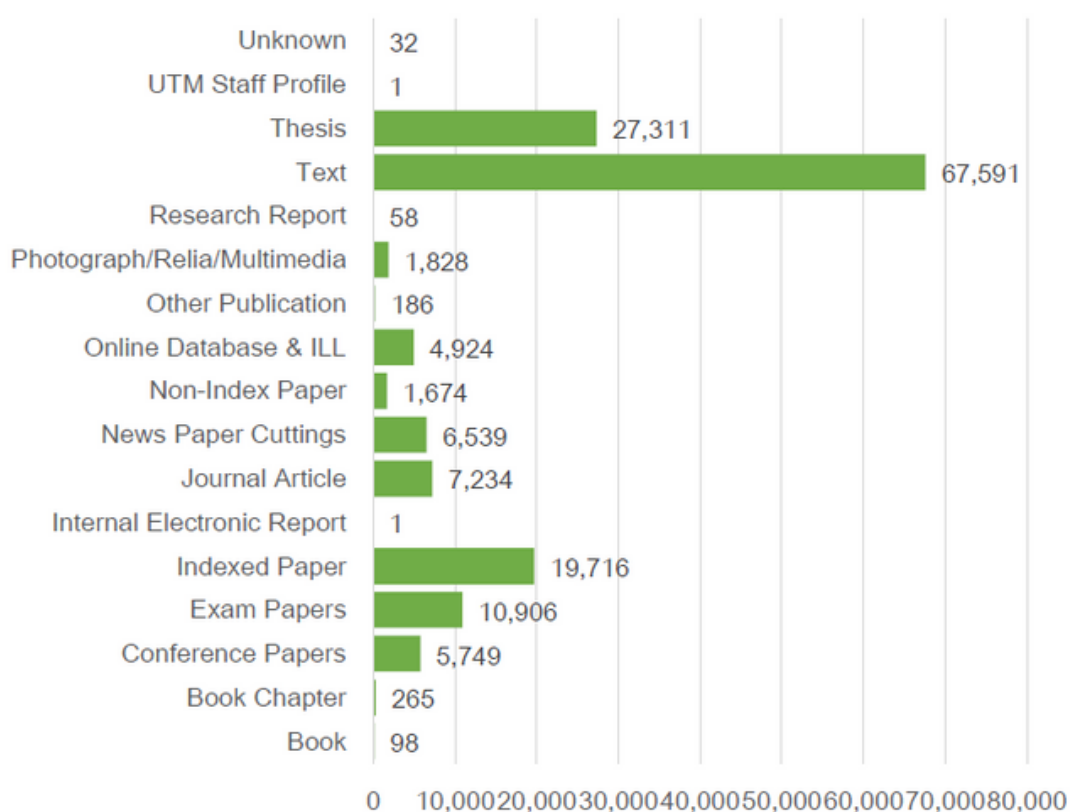
Perincian jumlah kumulatif bagi pecahan jumlah bahan mengikut jenis laman (site) adalah merujuk kepada data di Lampiran S3.

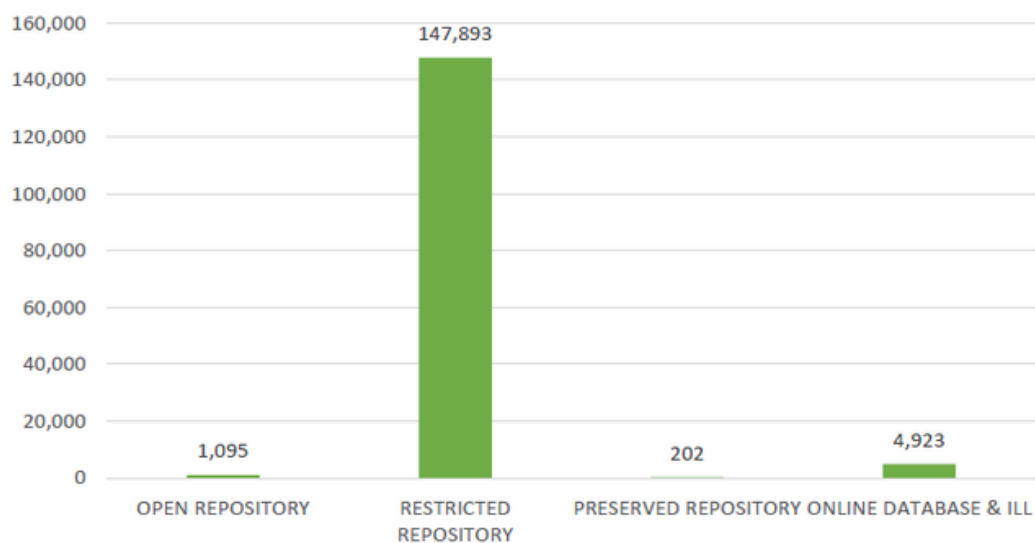
Rajah 19 : Perbandingan jumlah pencapaian kumulatif bagi tempoh lima (5) tahun terkini.

Perincian pencapaian kumulatif berakhir sehingga 31 Disember 2023 mengikut kategori laman dan jenis bahan menunjukkan penyumbang utama adalah dari jenis bahan thesis, indexed papers dan exam papers. Meski pun jenis bahan text dilihat mendominasi data penyumbang tertinggi, jenis bahan ini terdiri daripada campuran pelbagai jenis bahan yang digunapakai sehingga akhir 2017 sahaja.

Manakala sumbangan terbesar mengikut kategori site pula diungguli oleh restricted (96%), online database & ILL (3.2%), open (0.7%) dan preserved site (0.1%).

Rajah 20 : Jumlah pencapaian kumulatif mengikut jenis bahan sehingga 31 Disember 2023.

Rajah 21 : Jumlah pencapaian kumulatif mengikut kategori site sehingga 31 Disember 2023.

Pencapaian Tahun Semasa

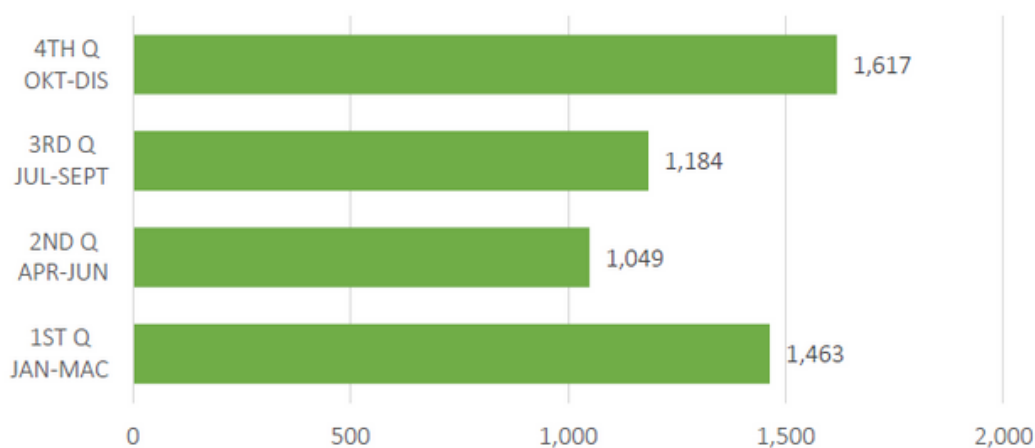
Sepanjang tahun 2023, sejumlah 5,313 rekod bahan telah berjaya dideposit ke sistem UTM-DMS oleh semua staf yang menggunakan sistem ini. Pencapaian ini mewakili 88.6% daripada sasaran yang telah ditetapkan.

Bagi tahun 2023, sasaran pendepositan bahan di sistem UTMDMS masih kekal dengan jumlah 6,000 rekod. Penetapan agihan sasaran pencapaian yang telah ditetapkan adalah seperti berikut:

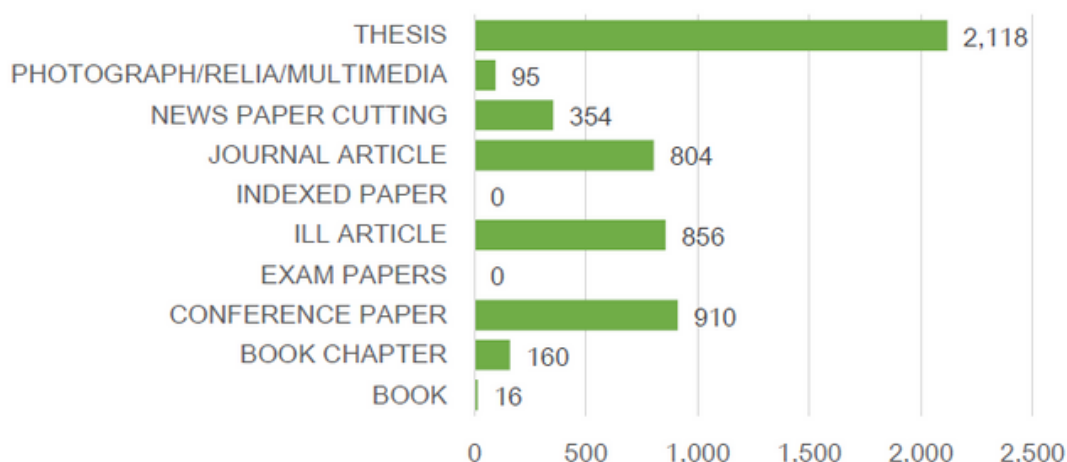
- i. Perpustakaan Raja Zarith Sofiah:
 - Unit Repositori & Dokumen Digital (URD) : 4,520 rekod
 - Unit Pembangunan Koleksi Khas (UGK) : 350 rekod
- ii. Perpustakaan Sultanah Zanariah, UTM Johor Bahru:
 - Seksyen Galeri : 50 rekod
- iii. Perpustakaan Sultanah Zanariah, UTM Kuala Lumpur:
 - Seksyen Pembangunan Sumber : 1,080 rekod

Jumlah keseluruhan : 6,000 rekod

Dengan jumlah sasaran sebanyak 4,520 rekod, URD merupakan penyumbang utama kepada aktiviti pendepositan bahan di sistem UTM-DMS.

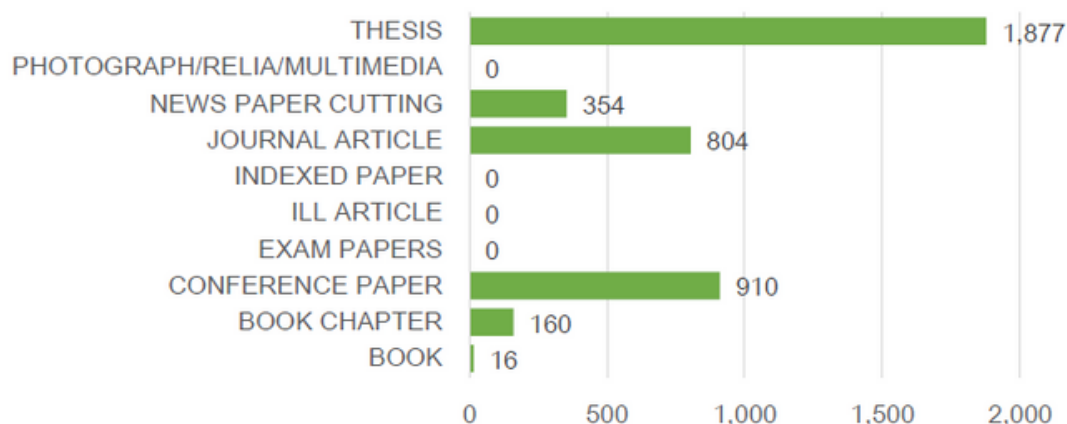
Rajah 22 : Jumlah pencapaian pendepositan bahan bagi tahun 2023.

Rajah 23 : Jumlah pencapaian kumulatif pendepositan mengikut jenis bahan.

Daripada jumlah sasaran 4,520 rekod, sejumlah 4,121 rekod telah berjaya dideposit oleh staf URD. Jumlah ini juga mewakili 91.2% daripada jumlah sasaran yang telah ditetapkan untuk pencapaian URD bagi tahun 2023. Dengan pencapaian sebanyak 4,121 rekod, URD telah menyumbang 68.7% daripada sasaran pendepositan bahan secara keseluruhan (6,000 rekod).

Secara keseluruhan, pencapaian 2023 bagi pendepositan bahan UTM-DMS oleh URD adalah sangat memberangsangkan di bawah kendalian tiga (3) orang staf berbanding tahun sebelumnya. Meskipun pencapaian tahun 2022 lebih tinggi (4,305 rekod, 4 orang staf) berbanding tahun 2023 (4,121 rekod, 3 orang staf), namun secara purata pencapaian individu bagi setiap staf meningkat dari 1,076 rekod per staf kepada 1,374 rekod per staf. Peningkatan positif ini juga merupakan sebahagian daripada inisiatif yang telah dilaksanakan dari aspek pengagihan bahan yang lebih efektif untuk memastikan masa semakin tanpa pendepositan bahan ke dalam sistem dapat dikurangkan. Jumlah bahan yang diterima dalam format digital juga turut membantu mempercepatkan proses pendepositan tanpa aktiviti pengimbasan yang memerlukan masa yang lebih lama untuk memproses bahan.

Rajah 24 : Jumlah pencapaian URD bagi pendepositan mengikut jenis bahan.

Semakan dan penetapan semula agihan jumlah sasaran mengikut Unit dan Seksyen yang terlibat dengan aktiviti pendepositan bahan ini juga telah membantu halatuju yang lebih tepat untuk memberi fokus kepada pencapaian yang lebih baik.

Perincian kepada pencapaian URD sepanjang tahun 2023 mengikut jenis bahan menunjukkan suku pertama dan keempat merupakan tempoh aktif pendepositan bahan, berdasarkan penerimaan bahan dan agihan bahan kepada staf bagi tujuan pendepositan.

Manakala pendepositan bahan mengikut jenis bahan pula menunjukkan pecahan seperti berikut :

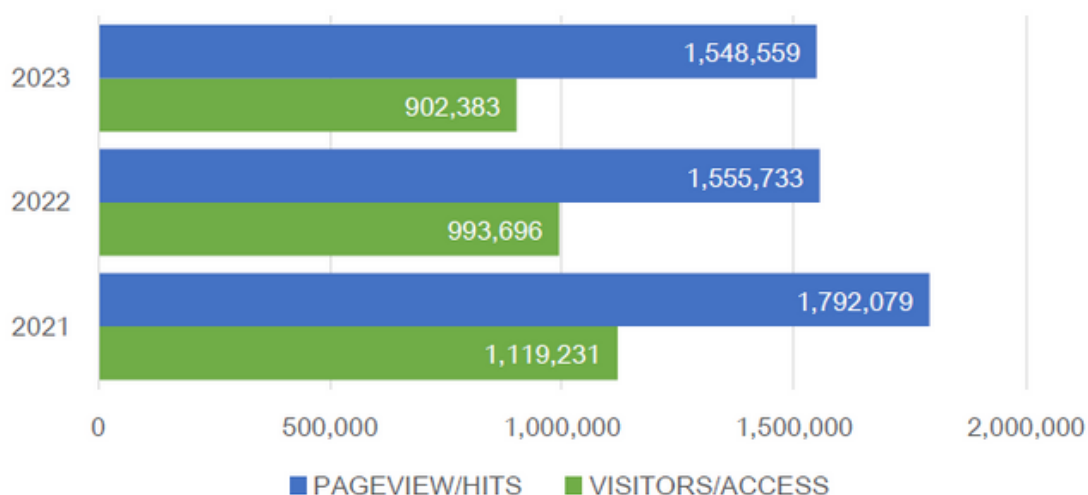
- Tesis – 1,877 rekod / 45.5%
- Kertas persidangan – 910 rekod / 22.1%
- Artikel jurnal – 804 rekod / 19.5%
- Keratan akhbar – 354 rekod / 8.6%
- Bab dalam buku – 160 rekod / 3.9%
- Buku – 16 rekod / 0.4%

Capaian kepada Sistem UTM-DMS

Pelaporan bagi capaian kepada sistem UTM-DMS merujuk kepada visitor/access dan page view/hits secara maya oleh pengguna sistem ini.

Penjanaan data ini hanya terhad kepada laporan bagi tempoh tiga (3) tahun sahaja kerana limitasi proses penjanaan data oleh sistem UTM-DMS, oleh itu perbandingan pencapaian yang dilaporkan adalah bagi tempoh 2021 hingga 2023 sahaja.

Untuk pencapaian tahun 2023, kedua-dua atribut page view/hits dan visitors/access mengalami penurunan, iaitu antara 0.5% hingga 9.2%.

Rajah 25 : Jumlah pencapaian aktiviti visitor/access dan page view/hits untuk tempoh 3 tahun.

UTM-RDM

868 rekod

Jumlah kumulatif rekod di UTM-RDM 2023 : Tahun peralihan platfom sistem & pengisian data penyelidikan baharu

Ringkasan Pencapaian UTM DOCUMENT MANAGEMENT SYSTEM

UTM Research Data Management

UTM-RDM

Pencapaian Kumulatif

Sepanjang tahun 2023 sistem UTM Research Data Management (UTM-RDM) telah mengalami evolusi penting yang melibatkan peralihan platform sistem repositori daripada sistem sumber terbuka Eprints kepada Dspace7 mulai Mac 2023.

Melalui platform baharu ini, rekod bahan bagi sistem UTM-RDM telah dinilai semula dengan kemasukan rekod baharu yang terdiri daripada sumber bahan tesis dan data daripada sistem repositori terbuka.

Fasa I proses pendepositan bahan ke dalam sistem ini melibatkan senarai lampiran (appendix) tesis peringkat Doktor Falsafah (PhD.), manakala fail data penyelidikan diperoleh melalui semakan di sistem repositori terbuka (Zenodo, Figsahre, Mendeley Data, Harvard Dataverse dan IEE Dataport).

Pembentukan task force bagi Projek Semakan & Pendepositan Data Penyelidikan UTM ke Sistem Pengurusan Data Penyelidikan (RDM) UTM telah dimulakan pada 10 April 2023, merupakan satu (1) gerak kerja bagi meningkatkan jumlah bahan data penyelidikan selaras dengan pelancaran Malaysia Open Science Platform oleh Akademi Sains Malaysia, Kementerian Sains, Teknologi, dan Inovasi (MOSTI) pada 16 Mei 2023.

Task force ini telah melantik seramai 16 orang Pustakawan untuk membantu kelancaran proses kerja pendepositan bahan yang melibatkan proses menginput metadata dan mengemaskini fail lampiran untuk dimuatnaik sebagai data penyelidikan bagi setiap rekod bahan di sistem UTM-RDM, serta sebagai pengesah kepada semua rekod yang telah dimuatnaik.

Fasa II proses kerja ini telah dilaksanakan pada minggu pertama Mei 2023, iaitu setelah pihak Akademi Sains Malaysia mula melaksanakan proses data harvesting bagi rekod-rekod data penyelidikan di sistem UTM-RDM ke sistem Malaysia Open Science Platform pada 8 Mei 2023. Proses data harvesting telah dilaksanakan secara berperingkat bagi memperkasakan jumlah rekod yang boleh diakses daripada kedua-dua platform sistem ini.

Peringkat pertama proses data harvesting ini telah berjaya mengekstrak sebanyak 318 rekod di mana, daripada jumlah ini sebanyak 317 rekod telah diluluskan untuk membolehkan pengguna mengakses rekod yang telah dideposit. Satu (1) rekod telah dikeluarkan daripada kedua-dua sistem ini kerana tidak memenuhi kriteria yang telah ditetapkan.

Peringkat kedua proses data harvesting ini pula telah berjaya mengekstrak sebanyak 82 rekod, di mana 54 rekod merupakan rekod baharu manakala 28 rekod merupakan rekod terdahulu yang perlu diluluskan semula berikutan berlaku masalah teknikal semasa proses data harvesting dilaksanakan. Secara keseluruhan jumlah rekod yang berjaya dideposit ke sistem Malaysia Open Science Platform ini adalah sebanyak 371 rekod (sehingga 16 Mei 2023).

Secara umumnya, Fasa II pelaksanaan taks force ini hanya melibatkan proses semakan dan kelulusan rekod yang telah melalui proses yang sama pada Fasa I di sistem UTM-RDM, menjadikan proses Fasa II ini lebih mudah dan cepat untuk rekod-rekod penyelidikan ini boleh diakses oleh pengguna secara global.

Melalui proses Fasa II ini, pelulus hanya perlu menentukan Kategori bidang penyelidikan bagi semua rekod berdasarkan sepuluh (10) bidang utama penyelidikan yang telah ditentukan oleh Akademi Sains Malaysia dan seterusnya meluluskan rekod berkenaan satu per satu.

Bidang penyelidikan yang telah diselaraskan ini terdiri daripada :

i. Agricultural, veterinary and food sciences

E.g. Halal Food, premium tropical fruits, local super foods

ii. Arts and Social Sciences

E.g. Psychology, Culture, Arts & Digitalised Tourism

iii. Biological, chemical and mathematical sciences

E.g. Molecular Biology, Biochemistry, Biotechnology, Organic Chemistry, Bioinformatics, etc

iv. Business, Management, Finance and Economics

E.g. Islamic finance, fintech etc

v. Climate, Environment and Biodiversity

E.g. meteorology, forestry, precision biodiversity, marine and oceanography, ecology

vi. Computer Science, Information Technology and Telecommunications

E.g. Artificial Intelligence, IR 4.0, Machine Learning, Block Chain

vii. Energy

E.g. Renewable Fuels, Micro-grid energy storage systems

viii. Language and Education

E.g. Language, Online education, STEM

ix. Medical and Health Sciences

E.g. Precision Medicine, Digital Health, dentistry, pharmacology, pharmacy

x. Physics, Engineering and Material Science

E.g. Smart Technology & Systems, Smart Cities, Composite Material, Optics, Polymer Science

Ringkasan berikut adalah maklumat berkaitan jumlah rekod yang telah diproses sepanjang tempoh pelaksanaan task force ini (10 April – 30 Jun 2023).

Bil.	Penerangan	Catatan
1	Jumlah keseluruhan bahan dari sumber tesis PhD. dan repositori terbuka.	730 judul
2	Jumlah bahan yang ditolak untuk diproses (termasuk jumlah yang dipadam pada butiran perkara 5 & 6).	212 judul
3	Jumlah bahan yang masih berbaki belum diproses.	134 judul
4	Jumlah bahan yang telah diproses tetapi masih belum diluluskan oleh Approver di sistem UTM-RDM (Dspace7) selepas tamat tempoh task force (30 Jun 2023) di mana rekod ini telah diinput selepas selesai majlis pelancaran (16 Mei 2023) – tesis Fakulti Komputeran.	14 rekod
5	Jumlah asal yang telah selesai diproses dan diluluskan di sistem UTM-RDM dan MOSP.	372 rekod
6	Jumlah yang dipadam dari sistem UTM-RDM kerana tidak memenuhi kriteria sebagai rekod data penyelidikan (tiada judul penyelidikan & tidak dapat dikesan) – repositori terbuka Figshare. Status bahan di sistem MOSP telah dikemaskini kepada Rejected.	1 rekod
7	Jumlah yang dipadam dari sistem UTM-RDM kerana berlaku duplikasi rekod tesis yang sama (dikesan selepas tamat tarikh pelaksanaan projek) – tesis Fakulti Komputeran. Status bahan di sistem MOSP telah dikemaskini kepada Rejected.	1 rekod
8	Jumlah keseluruhan rekod di sistem MOSP. - Merujuk kepada pelaksanaan aktiviti pada perkara 6 & 7.	370 rekod
9	Jumlah keseluruhan rekod di sistem UTM-RDM (Dspace7), juga merujuk kepada jumlah pencapaian sebenar rekod yang berjaya diproses untuk task force projek ini. - Merujuk kepada pelaksanaan aktiviti pada perkara 6 & 7.	370 rekod

Kesimpulan

Sepanjang tahun 2023, Seksyen Koleksi Khas dan Repositori telah memainkan peranan dan komitmen yang tinggi melalui pengurusan dan pengembangan sumber koleksi khas universiti dalam menyokong aktiviti pembelajaran, pengajaran, penyelidikan dan perundingan UTM. Fokus utama diberikan kepada peningkatan akses kepada bahan-bahan koleksi khas melalui usaha pendigitalan dan inisiatif repositori digital, bagi memudahkan pengguna mengakses koleksi penting dari pelbagai lokasi dan peranti.

Cabaran utama yang dihadapi adalah dalam memastikan pemeliharaan dan pengurusan data digital yang berkesan serta pengemaskinian berterusan terhadap sistem repositori. Walaupun begitu, Seksyen Koleksi Khas dan Repositori terus berusaha meningkatkan kecekapan dalam pemeliharaan bahan digital dan fizikal, sambil merancang inovasi berterusan bagi memenuhi keperluan masa depan.

Secara keseluruhannya, Seksyen Koleksi Khas dan Repositori akan terus memainkan peranan strategik dalam menyokong visi universiti ke arah kecemerlangan dalam penyelidikan dan pengajaran, melalui penyediaan akses kepada sumber-sumber ilmiah dan sejarah yang bernilai.

Seksyen Koleksi Khas & Repositori

Bahagian Ilmu Pengetahuan Institusi

Jabatan Perpustakaan UTM